

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
на пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 11. Августа 1891.

Цена је огласима 6 дин. пара од врте
Претплату ваља слати упутницом на општински
суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

НАРЕДБА

Да би се санитет. полиц. надзор над произвођачима бозе лакше могао вршити а и да би се спречило мећање леда у бозу, који често пута, скоро никад, није прегледан и може бити нечист и штетљив по здравље људи, суд општине вар. Београда решио је, да се свима произвођачима бозе забрани продавање бозе по улицама београдским и ван њихових дућана.

Ко противно поступи, биће кажњен по §. 326 крив. зак.

Од суда општине вар Београда 3. Августа 1891. год. АВр. 1796.

ОБЈАВА

Одбор општине вар. Београда у седници својој од 1. августа 1891. године решио је, да се таксе за чишћење димњака у вар. Београду смање на половину досадање таксе.

Према овоме суд општине вар. Београда одредио је следеће таксе за чишћење димњака у Београду.

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0.20 д.
б) За неузидан шпархерд	0.20 д.
в) За узидан	0.40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0.50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0.20 д.
ђ.) За чишћ. простог димњака	0.10 д.
е) За чишћење чункова до 2 и по метра уједно са пећима	0.10 д.
ж.) За чишћење чункова од 2 и по са више пећима метара	0.20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0.75 д.

Из суда општине вар. Београда 10. августа 1891. год. АВр. 1815. у Београду.

47. РЕДОВНИ САСТАНАК

3. Јуна 1891. год.

Председавао председник г. Милов, Р. Маринковић, од одборника били: г. г. Ђорђе Николић, Сима Милићевић, Милутин Марковић, Р. Драговић, Јов. М. Тадић, Мих. Цветковић, К. П. Михајловић, Љубомир Јовановић. Дим. Најдановић, К. Б. Михајловић, В. Виторовић, Мат. Јовановић, Радоје Р. Ђирковић, Н. Р. Поповић. М. Канетаповић, Риста Петровић, Лазар Дашковић, И. Цветатовић; В. Димитријевић, Андреја Одавић. Коста Д. Главинић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице државе 31. Маја 1891. год. и учињене су следеће измене: у одлуци КНБр. 333 не предлаже одборник г. Коста Д. Главинић да се једном нарочитом инжињеру стави у дужност израда тапија општинских непокретних добара, но само обраћа пажњу председништва на одборску одлуку о овоме.

У одлуци КНБр. 339 водоводна комисија предлагала је да се откупи један део ливаде за нов водовод или од масе Аранђела Кечкића или од масе Стевана Шишка а не само од масе Аранђела Кечкића.

II.

Одборник г. Коста В. Михаиловић напомиње председништву да би требало што пре да се изврши одлука одборска о заграђивању тобијске пијаце.

По саслушању овога председништво је одговорило, да ће извршење ове наредбе одмах наредити.

III.

Одборник г. Дим. Најдановић интерпелише председништво, зашто се набављена вага за мерење живе стоке не постави на савској обали ради употребе при извозу стоке, но узалудна труне поред једног жељезничког магацина.

По саслушању овога председништво је одговорило, да се вага до сада није могла наместити с тога, што је вода била велика, а чим вода опадне, вага ће се наместити и ставити публицу на расположење.

IV.

Одборник г. Ђока Д митријевић предлаже, да општина београдска узме још једног лекара, који ће као стручњак имати задатак, да све основне и средње школе као и свето-савску обилази и с хигијенског их гледишта надгледа.

Пу саслушању овога предлога, одбор је решио, да се ова ствар остави за идућу одборску седницу.

V.

Одборник г. Ђока Николић наводи, како би потребно било, да се на марвеној пијаци још један кавтар постави. Но пошто о овоме посто-

ји већ одборско решење, одбор је препоручио председништву, да исто што пре изврши.

VI.

Одборник г. Сима Милчићевић предлаже, да општина намести и пали неколико фењера на Енглезовцу и селштву, где буде најнужније, и по саслушању овога, председништво је изјавило, да ће се старати, да по овоме предлогу све могуће учини.

VII.

Одборник г. Љуба Јовановић предлаже, да се цена хлебу спусти пошто је и жито и брашно знатно појевтинило, и одбор је одлучио, да се о овоме предмету у идућој одборској седници већа.

VIII.

Одборско повереништво, изабрато у седници одборској од 16. Маја о. г. ради проучавања питања о полагању тротоара пред министарством унутрашњих дела, подноси извештај свој како да се ова ствар изврши.

По прочитању тога извештаја ГВр. 821. одбор је усвојио овај извештај у свему и без икаквих измена.

IX.

Одборско повереништво, изабрато у седници од 29. Априла о. г. ради избора једнога плаца за основну школу из парцелираног имања пок-Гравта, подноси свој извештај.

По прочитању истог ГВр. 800 и по саслушању предлога г. Мате Јовановића, одбор је после поименичног гласања са 18 гласова против 2 (1 није гласао) решио, да се овај извештај повереништва одбаци, а да се усвоји предлог г. Мате Јовановића, одборника и по њему купи од имања пок. Гранта за основну школу она парцела, која лежи између улица: крунске буварске и улице, која је на плану обележена са 8.

X.

Инжињерско одељење подноси извештај судског повереништва одређеног актом ГВр. 725 ради прегледа о оцене на лицу места, да ли предузимач у Душановој улици ради са довољном радном снагом и да ли ће предузети посао на уречено време свршити. У томе се извештају предлаже да се уговор о овоме послу може пренети са Светислава Јовановића на Косту Стојковића.

По прочитању тога извештаја ГВр. 798 одбор је усвојио овај извештај у свему с тим, да се уговор о откопавању земље у Душановој улици може пренети на Косту Стојковића, но само под истим условима.

XI.

По прочитању протокола саслушања ГВр. 702 на коме Живко Тришић предузимач изјављује

УГОВОР*)

ЗАКЉУЧЕН ИЗМЕЂУ ОПШТИНЕ ВАРОШИ БЕОГРАДА,
И Г. ПЕРИКЛЕСА ЦИКОСА ИЗ МИЛАНА О ОС-
ВЕЉЕЊУ БЕОГРАДА ЕЛЕКТРИЦИТЕТОМ.

(Свршетак.)

Чл 29. Ако би општина горе утврђени број лампа обе врсте или трајања осветлења повећала онда ће за то повишење плаћати поред поменуте годишње цене још за сваки сахат горења:

0.14	динара	за	сијалицу	од	60	свећа
0.035	"	"	"	"	16	"
0.025	"	"	"	"	10	"
0.40	"	"	плам. лампу	од	1000	св.

Чл. 30. За осветлење државних и општинских зграда и локала, цена електричног осветлења остаје иста, као и у чл. 29.

Чл. 31. Повластичар се обвезује, да спроведе електричну струју и за приватно осветлење свуда где се осигурају најмање две лампе на сваких сто метара спроводника. Овај минимум лампа важи и за осветлење државних и општинских зграда.

Чл. 32. Највише цене за приватно осветлење и на сахат ове су:

0.06	динара	за	сијалицу	од	16	свећа
0.04	"	"	"	"	10	"
0.60	"	"	плам. лампи	од	1000	св.

Цена за лампу других јачина, по нарочитој погодби.

У сваком случају концесионар задржава право да напред наведене цене за неулично осветлење обори или да абонентима одобри нарочити рабат према броју лампа или трајању осветлења.

Чл. 33. Повластичар се обвезује да спроведе електричну струју држави, општини или приватнима и за сваку другу употребу осим осветлења. Цене електричне струје утрошене на те цели утврдиће повластичар нарочитим ценовником, у споразуму са

*) Овај је уговор усвојио одбор општински у седницама својим од 24. и 28. Јула 1891. АБр.1689.

надзорном комисијом али оне не могу бити више од цана електричне струје употребљене за осветлење.

Чл. 34. Како намештаће, тако и све промене и оправке електричног прибора код абонената било државних, општинских или приватних вршиће повластичар о трошку самих абонената, а по тарифи коју је надзорна комисија одобрила и повластичар напред објавио.

Чл. 35. Да би се употреба електричног осветлења што већма олакшала, повластичар ће бесплатно дати 10 метара спроводника и положити га, ако се абоненти јаве пре него што се улично спровођење доврши. Ако би спроводник био дужи од 10 метара, потрошачи ће сувишак платити. Абоненти, који поставе више од 5 лампи сијалица добиће бесплатно 15 метара спроводника; они који поставе више од 10 добиће 20 метара и т. д., на сваки нових 5 лампа по 5 метара спроводника. Они потрошачи, који се јаве пошто се постављање уличних спроводника доврши, плати ће целе спроводнике и њихово намештаће.

Чл. 36. Да би осигурао правилност функционисања електричних лампа и других електричних справа за коју је правилност он сам одговоран, повластичар ће имати искључиво право, да лиферије и поставља све електричне справе и остали прибор како за државне и општинске тако и приватне абонетне. У тој цели, утврдиће се у договору са надзорном комисијом, нарочити ценовник свију електричних справа и прибора који за то буде потребан.

Држава и општина имаће све набавке учињене по том ценовнику 10% јетиније.

Чл. 37. Повластичар није дужан давати електричну струју по напред утврђеној цени за оне лампе или справе, које неби он лиферовао и поставио, осим ако би он сам на то пристао под нарочитим погодбама.

ПОДЛИСТАК.

ОБЛИЦИ СВОЈИНЕ

НАШОЈ ИСТОРИЈИ
СРЕДЊЕГА ВЕКА.

НАПИСАО

ВЛАДИСЛАВ РИБНИКАР.

(Ову је расправу наградила Београдска општина првом видовданском наградом од 400 дина.)

И да нисте вољни господињ царь, или краљ или госпожда царица никојмоу оузети баштине по силѣ ни коунити, ни замѣнити, развѣ аште си кто сам подѣба.

(Душ. законик чл. 42).

УВОД.

При изучавању различитих облика својине у нашој историји средњег века наплази се на једну тешкоћу, која се састоји у томе, што се живот народни кретао у напред, на према томе се и облици својине мењали. Од свога доласка

на Балкан. полуострво па до измака средњег века Срби су прошли кроз различите фазе како у економном тако и у политичном погледу. С тога смо овај рад поделили на три одељка.

У првом се говори о облицима својине у оно доба, када се Срби доселише у ове земље. Они су тада живели племенским животом, установе им бејаху чисто националне, а облици својине прости.

У другом се говори о облицима својине у доба преласка српског народа из племенског живота у државни живот. Утецај околних народа на Србе од велике је важности, те се и то морало у кратко изложити.

У трећем се говори о облицима својине у доба српског краљевства и царства. Облици својине ту су најразличнији и најмногбројнији, те је овај део и највећи.

Сад да изложимо дела, која су нам била прируци у изради овога посла.

Аврамовић: Описаније древности српски у святой Гори. Београд 1847.

— Српски споменици. Београд 1840.

Ворчграве Ем: L'empereur Étienne Douchan de Serbie et la péninsule balcanique au XIV siècle. Bruxelles 1884.

Даничић Ђ. Рјечник из књижевних старина српских. Београд. 1862—3.

Hallam Hen.: L'Europe au moyen âge I—II. Bruxelles 1840.

Зигелъ: Заколикъ Стефана Душана. Ст. Петербургъ 1872

Јовановић А.: Историјски развитак српске задруге. I. Старо доба. Београд 1886.

— Меропси, раја, кулчари. Бранич за 1887 бр 13 и 14.

Карано Твртковић: Српски споменици или старе рисовуљ, дипломе, повељѣ и т. д. и т. д. Београд 1840.

Карпћ В.: Србија. Београд 1887.

Крстић Н.: Разматрања о Душановом заковку. Гласн. друж. срб. словесн. VI, VII и XI.

Laveley E.: De la propriété et de ses formes primitives. 1883. Paris.

Ljubić L.: Pregled hrvatske poviesti. 1864 Rieka.

— Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. 1868-73. Zagrabiae.

Масејевски: Slawische Rechtsgeschichte 1835. Stuttgart. I—IV.

Мајеров А.: Историја срп. народа. Превео Ђ. Даничић. Београд 1876.

Чл. 38. И општина, и држава и приватни плаћају утрошену електричну струју у месечним отплатама и то на крају свакога месеца, осим ако неби повластичар са својим абонентима другојаче уговорио. Лампе, спроводнике и остале електричне справе и прибор, плаћају сви абоненти без разлике у отплатама или по парочитој погодби са повластичарем.

Чл. 39. Обавеза давања електричне струје престаје чим абонент не плати свој дуг и после 30 дана рачунајући од дана кад му је рачун поднесен. У том случају повластичар је у праву да дотичном потрошачу струју прекине, само га о томе мора 3 дана раније писмено известити.

Чл. 40. Електрична енергија, која се утроши на државне, општинске и приватне абоненте, мери се или електрометрима (Compteur-ма) система, који буде повластичар у договору са надзорном комисијом усвојио или по нарочитој погодби друге какве основе. Ако се електрична струја мери електрометрима, онда ће сваки абонент без разлике плаћати за њих извесну годишњу врију, коју ће повластичар у споразуму са надзорном комисијом утврдити и то сразмерно цени коштања тих електрометара.

Чл. Редукција цене уличног осветљења.

Чл. 41. Целокупна годишња потрошња електричне енергије за наведено улич. осветљење (1.000 сијалица по 16 свећа и 65 пламени лампа по 1.000 свећа) износи у округлој цифри 185,000.000 ват-сати (рачунајући на сваку свећу лампе сијалице по 4. вата и на сваку свећу пламене лампе по 0.44 вата на сахат). Док та потрошња, било пријавом општинских, државних или приватних абонента, било повећањем броја уличних лампа или трајањем осветљења не порасте за 15,000.000 ват-сати т. ј. док год буде испод 200,000.000 ват-сати, годишња цена уличног осветљења остаје иста. Кад целокупна потрошња електричне енергије ма на који од горе наведе-

них начина порасте за по једну десетину т. ј. достигне 220,000.000 ват-сати годишње, цена уличног осветљења спашће за $2\frac{1}{2}\%$ од горе наведене годишње цене. Кад прво битна потрошња електричне енергије (од 200,000.000 ват-сати) порасте за 2|10 т. ј. достигне 240 милијуна ват-сати спашће цена уличног осветљења за 5% и т. д. за сваку десетину прираштаја у потрошњи електричне енергије цена ће однадати за $2\frac{1}{2}\%$ док цена не спадне за 20% , кад првобитна основна потрошња електричне енергије изнесе 400,000.000 ват-сати

Цена уличног осветљења даље ће опадати ма колики био будући прираштај потрошње електричне енергије, изузевши одредбе чл. 43.

Чл. 42. Редукција цена вршиће се на горњој основи сваких шест месеци и то 1-вог Јула и 1-вога Јануара. Као основица за те редукције служиће средња потрошња електричне енергије прошлих шест месеци и тако добијена редукција вредиће за идућих шест месеци

Чл. 43. Повластичар је обавезан за све време трајања ове повластице пратити развитак и проналаске на пољу електротехнике и да сваки бољи, практичнији и јефтинији проналазак било у производњи електричне струје, било електричне светлости заведе у инсталацију београдског осветљења тако, како би ова инсталација увек остала на висини савремене науке и праксе. Ако би у току трајања повластице новим научним открићима произвођење било електричне струје било електричне светлости постало знатно јефтиније, но што је сад, повластичар је дужан да цене електричне енергије употребљене ма на коју цел, сразмерно обори. Исто ће тако повластичар на позив надзорне комисије сваке три године мењати цене електричних справа и прибора (види чл. 36) као и намештања и оправака (види чл. 34), ако се у томе року цене њихове промену.

VII. Фотометарске пробе.

Чл. 44 Надзорна комисија, или онај кога она овласти има прва кад год за нужно нађе, извршити фотометарске пробе уличног осветљења.

Чл. 45. За свако вече, кад се проба одреди, извршиће се три опита једно за другим у размаку најмање од по сата, па ће се узети средња мера као интензитет осветљења тога вечера. Ако се при тим пробама било код сијалица било код пламених лампа било код објих нађе мањак већи од 0.05 али мањи од 0.10 тај ће се мањак само забележити. И ако се тај мањак констатује три пута или више у једном месецу, одбиће се за свако констатовано вече једна десетина од дневне цене целог уличног осветљења.

Чл. 46. Ако би се при којој проби нашао у интензитету светлости мањак већи од 0.10 одбиће се повластичару први пут сума равна двогубој вредности светлости, која недостаје. Ако се у истом месецу по други пут констатује мањак већи од 0.10 одбиће се трострука вредност, за трећи пут констатовани таки мањак одбиће се четворострука вредност светлости која недостаје и т. д. у истој сразмери за сваки ново констатовани мањак већи од 0.10 напред утврђеног интензитета лампа.

Чл. 47. Мањак у интензитету ма којих електричних лампа испод 0.05 неће се узимати у обзир.

О резултату сваке пробе у којој се нађе мањак већи од 0.05, повластичар ће се одмах сутра дан писмено известити и приступити извршењу чланова 45 и 46.

Чл. 48. Зарад фотометарских или других електричних проба и експеримената повластичар ће ма у којој радионици ставити бесплатно једну или две собе са потребним справама искључиву употребу надзорне комисије.

— Баштина у старих Срба. Прево М. Шалчанин. Гласник српског учен. друшт. св. 23 стр. 1—48.

Мијатовић Ч.: Финанције српског краљевства. ib. св. XXV и XXVI.

Miklosich Fr.: Monumenta serbica Viennae 1858.

Николић А.: Економско стање Србије у XIV. в. Београд 1873.

Новаковић С.: Законик Стефана Душана. Београд 1870.

— Пронијари и баштинци. Глас срп. краљ. академ. I Београд 1887.

Rambaud. Histoire de la civilisation française. Paris 1890. I—II.

Rački Fr.: Ocjena starih izvora za poviest našu srednjeg veka. Zagreb 1865.

Saksinski K.: Codex diplomaticum. Zagreb 1874.

Scarbicchi G.: Storia della Serbia 1887.

Срећковић П. С.: Историја српског народа I—II Београд. 1884 и 1888.

Успенски: Значење византијској и јужно-славјанској проци. Сборникъ статей по славяновѣдѣнію С. Петер. 1883.

Флорински: Атонские акты С. Петербурга 1880.

Шафарик J. Acta archivi Veneti. I—II. Belgradi 1860—61.

— Хрисовула цара Стефана Душана, којомь оснива манастир св. Архангела Михаила и Гаврила у Призрену 1348. Београд 1862.

I.

Једна од најплеменитијих задаћа данашњег нашег историка јесте, да својим духом и испитивањем прозре кроз оне густе и дебеле копрене, које крију минуле векове наше историје. Али извршење те задаће скопчано је с врло великим тешкоћама и готово би се могло помислити, да су те тешкоће несавладљиве. Ну ипак, човечји дух гледао је да све те незгоде савлада, да уклони те препреке, те да на тај начин дође до жељеног резултата.

При том истраживању драгоцен је био сваки податак, који би и најмање бацао светлости у тамне и неразговетне историјске догађаје, добро дошао је био сваки ре-

дић, који је осветљавао прилике из прошлости и тако се мало по мало све већма примицало циљу. Постепено нам се расветлише многи догађаји из тамне прошлости, који су нам пређе били са свим нејасни и неразговетни, мало по мало упознадосмо се с историјским лицима, о којима смо дотле само по нешто, или можда баш и ништа знали. Поједини моменти из тих, одавно минулих векова постадоше нам јасни, разумедосмо због чега се страдало, увидесмо зашто смо патили. Историја нам на тај начин заиста поста учитељица живота, јер казујући нам, каква нам је била прошлост, она нас учи, каква треба да нам је садашњост и каква ће нам бити будућност.

Али све оне тешкоће, на које наилази историк кад хоће да прозре у дух старог времена, постају све веће и веће, у колико се иде дубље у прошлост. Јер из старијега доба мање се сачувало писаних споменика, и домаћих и туђих, а народна се традиција кроз читав низ векова толико изменила, да се не смемо једино на њу ослонити. Тек у том случају, кад такве старе традиције можемо потврдити и каквим поузданим изво-

VIII. Конвенционалне казне.

Чл. 49. Ако би се после одређеног времена, за паљење нашла каква лампа, која би се имала запалити, да не гори или ако би се каква лампа угасила пре рока за гашење и ако је то било узроком повластичара или његовог персонала, онда ће се одбити за сваку тако угашену сијалицу 20 пр. дин. а за сваку пламену лампу 2 динара. Ако нека лампа, која би требала бити запалена, не гори читаву ноћ, онда ће казна бити пет пута већа но што кошта дотична лампа за једну ноћ.

Чл. 50. Ако се узроком повластичара или његовог персонала прекине ма у које доба ноћи осветлење у целој вароши или у једном делу вароши на краће време, онда ће општина наплатити за сваки такав прекид у првом случају 200 динара а у другом 100 динара. Ако прекид осветљења у целој вароши или у једном делу вароши траје целу ноћ онда повластичар плаћа пет пута већу казну но што кошта прекинута осветлење за једну ноћ. Ако се прекид целе ноћи у целој вароши деси три пут у истом месецу, онда повластичар губи целу месечну плату за улично осветлење.

Чл. 51. Све одредбе о казнама за неправилности у експлоатацији, предвиђене у члану 49 и 50 ступају у живот једну годину после почетка експлоатације.

Чл. 52. Ако напред означени случајеви прекида нису изазвани узроком повластичара нити његовог персонала, већ кривицом неког трећег, онда ће се како горње казне тако и материјална штета (ако је буде) наплатити од онога ко буде прекид осветљења и штету изазвао. У сваком оном случају где се проузроковач неби мога пронаћи, општина губи право на казне наведене у члановима 40 и 50, за прекинута осветлење.

Чл. 53. Ако се прекид осветљења изазове или се прибор за осветљење оштети јавним нередом, буном, или сличним дога-

ђајима, даље, ако би прекид осветљења или штету на прибору за осветљење произвео какав елементаран догађај или каква неодољива сила онда је повластичар ослобођен сваке казни за прекинута осветљење и сам сноси материјалну штету.

Чл. 54. У опште узев повластичар је одговоран за сваки несрећни случај или штету нанесену ма коме било инсталацијом или експлоатацијом овога предузећа.

IX. Трајање, откуп и пренос повластице.

Чл. 55. Трајање ове повластице утврђује се на четрдесет и једну (41.) годину рачунајући од дана када се овај уговор потпише и надлежна га власт одобри.

Чл. 56. Радови око извршења овога уговора морају почети најдаље после 2 месеца од дана потписа и одобрења. Ако повластичар после поменутих два месеца радове не отпочне или ако за две године од дана потписа и одобрења овог уговора не буде готов са осветљењем у целом варошком рејону, предвиђеном овим уговором, повластица ће му се одузети, а тако исто и положена кауција (чл. 69) у име казне за неизвршење овог уговора. У том случају дужан је повластичар уклонити постављену инсталацију у року од три месеца и све довести у редовно стање.

Ако ово не учини, сав материјал и прибор припада општини без накнаде.

Чл. 57. По истеку горњег времена (чл. 55) цела инсталација са свим материјалом и прибором који мора бити у потпуно употребљивом стању и који се буде нашао у експлоатацији, прелази у својину општине вар. Београда без икакве накнаде.

Чл. 58. Ако би општина београдска хтела откупити целу инсталацију, све радионице и цео прибор, који служи за осветлење и друге индустријске цели, она то може учинити тек на крају шеснајесте или на крају двадесет шесте године рачунато од дана потписа и одобрења уговора. У том ће случа-

ју општина платити повластичару или тадашњем сопственику повластице суму утрошену на ту инсталацију и њено проширење са одбитком 20% ако се откуп изврши на крају шеснајесте, а са одбитком 35% ако се откуп изврши на крају двадесет шесте године.

Чл. 59. У случају, кад би се откуп у горњим роковима извршио, и да би се избегла свака неизвесност о суми, коју би општина имала да плати, цена коштања целе инсталације одредиће се:

а) Из трошкова за пројектовање и постројење инсталације.

в.) Из трошкова за проширење првобитне инсталације. Сви се ти издатци морају оправдати у времену откупа надлежном влашћу потврђеним књигама и оригиналним неплаћеним рачунима. У случају сумње о истинитости тих рачуна поступиће се почл. 63.

Чл. 60. У случају откупа у горепоменим роковима, општина је дужна објавити повластичару своју намеру за откуп једну годину пре поменутих рокова. По свршеном прорачуну и одређеним сумама за откуп, општина је дужна целу откупну суму платити у готовом новцу осим ако другојачије са повластичарем не уговори.

Чл. 61. Повластичар задржава право било да сам врши експлоатацију ове повластице, било да је пренесе са свима правима и дужностима, утврђенима овим уговором на друго какво лице или друштво које већ постоји или које би се тек образовало. Само је повластичар дужан на време известити општинску власт о том преносу и озакоњити га код првостепеног београдског трговачког Суда.

Чл. 62. Смрт повластичара или оних, на које буде повластица напред утврђеним начином прешла, не мења ни у колико услове овога уговора. У случају смрти повластица прелази на законите наследнике умрлих.

X. Споровима.

Чл. 63. Спорови, били они ма какве природе, који би се изродили између општине

ром домаћим или туђим, тек онда смемо и народном предању поклонити потпуно веру.

Али још понајнепознатије и најмрачније доба наше старе историје јесте без сумње доба нашег доласка у ове земље, у којима данас живимо. Балканско полуострво увек је било разбојиште између појединих народа, али никада неје по њему врвило толико различитих племена, као у доба нашег досељења.

Насељавање се почело 552. године, а свршило се 636. За те осамдесет и четири године Словени, долазећи у ове земље, имађаху да се боре с бесним Францима и Латинима и то све дотле, докле с мачем у руди не освојише себи ове земље стоју по стопу заливајући својом крвљу.

Не упуштајући се у потанко описивање те борбе, јер му овде неје место морамо се зауставити да видимо начин живота и друштвени склоп словенских племена у 6. веку.

Словенска племена, а по том и српско, беху у то доба већ одавно прешла из онога

стања, што се зове скитничко или ловачко, па ушла у виши ступањ развића, земљораднички (тежачки) период.

Словенско политичко уређење тога доба било је демократско, што је већ и сам стари историк Проконије опазио. Они истинито стојаху под влашћу једног врховног жупана, или кнеза, али тај владалац и ако је био наследан, није био неограничен у својем управљању, већ му је власт била ограничена бољарским великашким *већем*. Једну повелику политичку целину несу сачињавали, него су били подељени у ситна племена, која су често била једна с другим у завади.

По својим моралним особинама Словени су били куд и камо надмашили остала неуређена племена тога доба. Они су били поштени благи, гостољубиви, добри, у рату храбри, али и осветљиви. Живот им је био патријархалан, испуњен радом и вршењем дужности. Живели су по шумама, градећи себи колебе од прућа за становање, а породични живот особито је био развијен.*)

*) То најбоље потврђују изрази, које имамо за различите степене сродства — што у осталих народа нема ни близу у толикој мери.

Да видимо сала какви су облици својине у то доба.

Земља, на којој је живело једно такво племе, звала се племенштина. Та се земља неје могла делити, она је била опште имање целог племена, које су сви подједнако уживали. Непокретног личног имања неје било. Неје, дакле, чудо, што тада својине у правом смислу те речи неје могло ни бити.

Породице живљаху у задругама, а у задрузи све је било заједничко. Земљу су сви заједно обрађивали, жетву су сви уједно купили и уживали, у опште дакле засебног, личног имања неје могло ни бити. То је донекле важило и за покретно и за непокретно имање.

Али доцније мало по мало поче се јављати и лична својина. То је било на два начина: или од придоданог (мираза, прђије), или од поклона. Тај појав са свим је природан. Поједини члан задруге оженивши се на пример, девојком из другог ког племена добивао је и нешто мираза. Тај мираз (придодано) из почетка припадао је целој задрузи, али после мало по мало, поче се

београдске и повластичара решаваће коначно изборни суд, за који свака уговорачка страна бира по два члана. Председника изборног Суда бираће обе стране заједнички. Ако се у избору не сложе председника ће изабрати грађевински савет министарства грађевина.

Изборни суд пресуђује спор коначно простом већином гласова и решење постаје извршно чим се достави обема странама.

Чл. 64. Ако наступи потреба изборног Суда, то има страна, која је изборни Суд тражила у самом акту, којим тај Суд тражи назначити своје изборне судије и кандидата за председника. Ако позвана страна у року од 15 дана своје судије и кандидата за председника не одреди, онда ће изабране судије и кандидат за председника, које је једна страна изабрала, спор пресудити.

XI. Седиште и персонал повластичара.

Чл. 65. За све време док траје повластица, повластичар је дужан назначити једно лице које ће становати у Београду и које ће га пуноважно заступати у свему што би се могло појавити на основу овога уговора.

Чл. 66. Избор персонала за извршење и управљање било инсталације било експлоатације оставља се концесионару на вољу. Али она лица која буду имала посла са српским грађанима, приликом претпостављања или руковођења инсталације електричног прибора, морају говорити српски.

XII Опште одредбе

Чл. 67. Општина београдска изабраће нарочиту сталну и стручну комисију од три члана и два заменика која ће водити надзор о извршењу овога уговора а према одредбама утврђеним овим уговором. Чланови ове комисије као и заменици бираће се на пет година. При новим изборима могу се стари чланови поново бирати. Кад комисија на позив повластичара врши своју дужност дневнице и трошкове њене сноси повластичар.

Чл. 68. Повластичар ће протоколисати фирму код првостепеног београдског трговачког суда по прописима трговачког законика а у исто време објавиће овај уговор у целини законим начином.

За повластичара су обвезни закони Краљевине Србије и наредбе надлежних срп. власти.

Трошкове око овога уговора као и све таксе, које се за његово легализирање или пренос имају положити, сноси повластичар.

Чл. 69. Кад обе уговорачке стране уговор потпишу, предузимач ће бити дужан депоновати општинској благајници 20.000 динара као залогу, било у новцу било у српским државним артијама. Ова ће му се залога вратити, после шест месеци од почетка експлоатације осветлења у целом рејону предвиђеном овим уговором.

Чл. 70. За све време трајања повластице нико се не може наплаћивати за своја потраживања од повластичара из постојеће инсталације овога предузећа, тичало се то зграда или прибора, покретног и непокретног.

Дугови повластичареви могу се наплатити само из прихода овог предузећа, пошто се наплате из тих прихода сва општинска потраживања.

Чл. 71. Ако би за време трајања повластице, повластичар својевољно напустио експлоатацију предузећа, цео постојећи покретни и непокретни прибор за електрично осветљење припада општини без икакве накнаде. Сматраће се да је повластичар напустио експлоатацију, кад престане осветљење на свима линијама за месец дана, изузев случај неодољиве силе (*forsce majeure*). Ово напуштање експлоатације, констатоваше на захтев општине, државна власт.

Чл. 72. Овај ће се уговор саставити на српском језику у два равногласна примерка, од којих ће свака уговарајућа страна добити по један примерак за своје управљање.

Чл. 73. Сва преписка између општине и повластичара водиће се само на српском

језику. Исто тако биће српски написани и сви огласи, надписи и т. д.

Чл. 74. Поједини чланови овога уговора могу се изменити кад на то пристану обе уговорачке стране.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Споменик. Услед постављених нових чесама има се приступити рушењу и уклањању свију досадањих чесама. Међу тим чесама налази се и једна, која је за Србе а нарочито за Београђане од велике важности и историјске вредности. То је чесма „Чукурлија“, на којој се је заметла казга између Срба и Турака. Последица ове кавге била је предаја градова Србима.

Да не би ово важно историјско место услед његовог уклањања прешло забораву, одбор општински у прошлој седници својој решио је, да се на томе месту подигне о општинском трошку достојан споменик. Да би споменик што бољи и прилагоднији био, одбор је изабрао нарочито стручно повереништво, које ће имати ово питање да проучи и поднесе пројект. О под нетом мишљењу повереништва известићемо своје читаоце.

За поверенике изабрати су: г.г. Милан Капетановић, Коста Д. Главинић, као одборници и Панта Срећковић и Андра Стефановић, сви професори Велике Школе.

ИЗВЕШТАЈ

О главу стоје на општинској кланици и раду општинских — спољних — контролора за месец Јули ове год.

У месецу Јулу закљано је и то:

I

За грађанство: 366 ком. волова; 184 ком. крава; 135 ком. телаци, који су укупно тежили 4267 вила; — 1011 ком. овнова и оваца; 3212 ком. јагањаца; 52 ком. јарчева и коза; 648 ком. јаради; — 786 ком.

правити разлика између општег, породичног имања и имања, миразом задобивеног.

Породица је била основица политичког и друштвеног живота. То је у осталом и са свим природно, јер држава још неје била тако уређена, да је могла своје члану дати личне и имовне безбедности, те је човек био принуђен, да то тражи у ужем кругу — општини и породици. С тога је породични живот био онако чврст и крепак, да га никаква сила на свету, па ни штетни утецај византијске културе, неје могао потпуно разорити.

За појам *породица* везан је и појам *задруга*.*) Јер заиста, породица у правом смислу те речи сама по себи условљава онакав начин живљења, какав је у задрузи.

Задруга је економна јединица; рађањем она се обнавља у колико је опала због смрти појединих својих чланова, она постоји све дотле, док се не издели, или не затре ваквим помором или ратом.

Свака задруга има својега старешину, који је обично најстарије мушко лице, и

ако неје искључена могућност, да и какав млађи члан постане старешина само ако је својим пређашњим радом показао да има снаге и умешности да управља.

Али власт таквог старешине неје била на цео живот нити неограничена. Демократија, као основни елемент српског и у опште словенског живота, била је толико снажна, да је продрла и онде, где је обично неограниченост најчешћа, то јест у породицу. На име старешина могао је бити замењен другим, ако чланови задруге нађу, да неје кадар, да управља целом задругом. Осим тога, ниједну важнију ствар неје старешина смео решити без договора с осталим члановима задруге, а без њиховога допуштења он не сме располагати ни најмањим комадићем породичне земље.

Старешина задруге био је дужан да се стара о напретку целе породице. он мора да води бригу о стеченом имању, да стиче ново, ако је то могућно, једном речи, да врши све административне послове у име целе задруге. Он је представник задруге у спољним односима, али његова одлука, ако

хоће да постане пуноважна, мора бити одобрена од осталих млађих чланова задруге.

Као што се из ово неколико речи види, српска задруга била је основана на широком и здравом темељу чистог народног живота, и из саме установе задруге можемо лако видети, колико је уређење словенског племенског живота било боље, но што је у других народа, док су још на ступњу племенског живота. Узмимо за пример Римљане. Код њих је отац у породици неограничени диктатар, управо он је тиранин. Цело породично имање зависи једино од његове воље, сирам њега нико нема никакве власти, па шта више и живот чланова породице у његовој је руци.*)

Преимућство српске задруге по устројству огледа се и у положају женскиња. Карактерна црта српског народа јесте да поштује женскиње, те отуда видимо, да је

*) Види Th Mommsen: Römische Geschichte. Berlin 1881. I t. стр. 55—57. „Der Hausvater hält die Seinigen nicht bloss in strengster Zucht, sondern er hat das Recht und die Pflicht über sie die richterliche Gewalt auszuüben und sie nach Ermessen an Leib und Leben zu strafen“

*) Види: А. Јовановић, Историјски развитак српске задруге. I. Старо доба, Београд 1886.

WWW.UNILIB.RS

свиња, дебелих и средњих по мери, које су укупно тежиле 66.221 килу; — 4 прасета, до 20 кила и 4 прасета до 10 кила.

II

За војску и остале државне заводе: 379 ком. волова 61 ком. крава; 69 ком. овнова и оваца и 337 ком. јагањаца — Од ове стоке коју је лиферант клао, продато је за официре 11.013 $\frac{1}{2}$ киле, а претекло и у варош за грађанство унето 1.514 кила; за месо издато официрима и за вишак у варош унесени, наплаћена је прописана такса, аренда.

Приход од заклане стоке за грађанство био је у 26.667·50 динара; — од заклане стоке за војску и то, за месо издато официрима, за претекли вишак унесен у варош за грађанство, наплаћена је такса — аренда у 1.404·15 динара.

Свега прихода од аренде месарске у месецу Јулу било је 28.071·65 динара.

Од напред поменутог броја свиња под I марвено лекарским прегледом нађено је 14 комада бобичавих, од којих је месо прописно поништено.

Према доставама контролора било је ових неуредности:

- 1, Криумчарања: две свиње, један ован девет оваца и сто шест јагањаца.
- 2, криве мере 17 случајева;
- 3, продаје квар. усмрделог меса 16 случ.
- 4, продаја дубока скупље 1 случај;
- 5, продаја бобичавог меса 1 случај;
- 6, продаја забрањених остатака 2 сл.
- 7, продаја козетине место овчевине 12 сл.
- 8, нема контролних мера на три места.

А кријумчарили су по именце:

- 1, Никола Петровић месар 1 свињу
- 2, Петар Станковић „ 1 „
- 3, Милан Поповић „ 1 овцу
- 4, Апостол Илић, механ. 1 овна и 2 овце
- 5, Серафим Деспотовић механција 2 овце
- 6, Јоксим Тодоровић механција 1 овцу
- 7, Стеван Ристић механција 1 овцу
- 8, Спаса Илић механција 1 овцу

женска страна много боље заштићена у Срба у то доба, него ли у многих других народа. Такав је положај женскиња и у зарузи.

Као што старешина одређује целој мочадији посао који ће да ради, тако исто и његова подруга (жена), ако је има, или иначе најстарија жена у кући, располаже женским пословима. Колико је важан положај жене види се већ и по имену ступаница, што значи ступ, који држи кућу.

Жена неје стојала у неограниченој власти својега мужа, већ је била пуноправна личност, која је чак и на суду могла сведочити.*) Она је имала половину мужевљег имања.

При удадби добива девојка из задруге оброх и рухо у прђију, а ступајући у мужевљу кућу, добивала је иста права, која је имала у очевој. У опште брак је био један начин за зближавање племена.

То је у главноме уређење старе српске задруге. У њој је све опште: и корист и

- 9, Ивап Ристић механција 1 овцу
- 10, Јованче Димитријевић месар 1 јагње
- 11, Риста Б жиновић месар 1 јагње
- 12, Кузман Бошковић кафеција 1 јагње
- 13, Тодор Гојковић кафеција 2 јагњета
- 14, Ташко Петровић кафеција 2 јагњета
- 15, Томче Николић кафеција 1 јагње
- 16, Јанаћко Михајловић кафеција 1 јагње
- 17, Максим Ђокић кафеција 20 јагањаца
- 18, Гавра Сиљановић механција 1 јагње
- 19, Стјан Јанковић механција 2 јагњета
- 20, Никола Ђерман механција 1 јагње
- 21, Цана Петровић механција 1 јагње
- 22, Ђира и Неша браћа Дамњановић кафеције 1 јагње
- 23, Димитрије Ђорђевић апч. 45 јагањаца
- 24, Божа Бујер апчија 1 јагње
- 25, Пера Мартиновић апчија 1 јагње
- 26, Јован Соколовић апчија 1 јагње
- 27, Димитрије Живковић клач 12 јагањаца
- 28, Јован Бујаш клач 1 јагње
- 29, Бранко Мишић клач 1 јагње
- 30, Јања Димитријевић клач 2 јагњета
- 31, Јевта Тасић клач 1 јагње
- 32, Тома Н. клач 1 јагње
- 33, Вонслав Јуришић клач 1 јагње
- 34, Милош Шукић клач 1 јагње
- 35, Јован Гутеш клач 1 јагње
- 36, Шандор Јаковљевић 1 јагње
- 37, Сава Панић клач 1 јагње

Са свима овим лицима, код којих су нађене напред побројане неуредности, поступљено је по правилима о слободном клању стоке и продаји меса, и по кривичном закону.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Општина београдска на дан 16. Августа ове године, држаће јавну усмену лицитацију за набавку 700—750 метар. хвати дрва за огрев Суда и основних школа.

Личитација ће се држати у рачуноводству Суда од 8—12 пре подне, и од 3 до

6 сати после подне у које ће се време и закључити.

Кауција се полаже у 1800 дин. ако је српски грађанин, а ако је страни поданик 3600 дин.

Услови личитације могу се видети у рачуноводству пре, а и на дан личитације.

Из седнице суда општине вароши Београда 10. Августа 1891. год. СБр. 12029.

На дан 26. тек, мес. од 3—6 сати после подне држаће се у грађевинском одељењу суда општине вароши Београда јавна усмена личитација за оправку београдско-трговачког Суда.

Кауција се полаже при личитацији у 600 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови и предрачун могу се видети у поменутом одељењу сваког радног дана за време канцеларијско и при личитацији.

Од стране Суда општине вароши Београда. ГБр 1295. 9. Августа 1891 год Београд.

СУДУ ОПШТИНЕ ВАРОШИ БЕОГРАДА

Према наредби госп. председника од 27 Јула 1891 год. ГБр. 1223 подносим извештај о раду у општинским мајданима у Топчидеру од почетка рада 1-вог Јуна 1890 год. до 1-вог Августа 1891. год.

У извештају поделио сам сав рад на 3 периода. I-ви период од 1-вог Јуна 1891 год. до 1-вог Јануара 1891. год. II-ги период од 1-вог Јануара до 1-вог Априла 1890 год. а III-ћи период од 1-вог Априла до 1-вог Августа 1891. год.

Ово сам учинио због тога, јер у првом периоду мајдан се ширио — отварао, а цена појединог материјала била је скупља као ломљеног и ивичног камена. Други период пада у зиму кад су дани били кратки, мајдан се проширивао и морао се знатан део

штета, и добро и зло, и добит и дугови. Земљиште, на коме живи задруга, зове се очина или дедина.

Облици својине дакле, били су врло прости све донде, док је задруга била у пуној снази својој. Али ми смо већ рекли, да се мало по мало поче јављати и лична својина. То је било помоћу мираза (придоданог) и поклона. О миразу смо већ казали како се претворио у лично имање, исто је тако и с поклоном.

То лично имање које је постало миразом или поклоном, бивало је мало по мало све јаче и јаче и ако је задруга и даље постојала. Ималац је потпуно неограничено располагао тим својим личним имањем, могао га је поклонити, продати, оставити у наслеђе коме је год хтео.

Без икакве је сумње, да је то лично имање из прва било само покретно, али мало по мало и непокретно постаде на неким местима састав личног имања, те видимо, да се лично имање дели на *гибле* и *негибле*.

Али појава личног имања пада већ пред свршетак племенског живота српског народа.

Ово пак, што смо до сад у кратко изложили, а ипак се старајући да ништа важније не изоставимо, то је слика ондашњег племенског, чисто националног живота, у коме неје било ни трага од каквог туђег утецаја.

Ну српском народу неје на жалост било досуђено, да се сам самостално развија и напредује, већ у његов живот продреше многи страни елементи, који искварише лепе и чисте српске обичаје, напојивши га својим штетним духом

Колики је и какав је био тај утецај, видећемо у II одељку овога рада, а сада ћемо у кратко изложити склоп и државно уређење тих народа, међу које западоше српска племена при своме доласку на Балканско полуострво. Ти народи јесу Грци (Византија) и татарско племе Бугари.

Византијска империја у доба досељења Срба на Балкан. полуострво. На супрот српском племенском животу, у коме се јасно и лепо огледао културни дух целокупног словенског племена, стајала је византијска империја са својом лажном, извештаченом културом. Она је већ била морално

*) За ово види један пример у Срећковићевој „Историји срп. народа“ I. стр. 440

земље откопати. Трећи период пада кад су дани најдужи, кад се ради у највећој снази и кад је у мајдану највише радника било

При послетку извео сам целокупан расход и приход.

I период од 1-вог Јуна 1890. — 1-вог Јануара 1891 г.

Као што се из прилога под Бр. 8 види утрошено је на мајдане . . . 42118.05 дин. Узет стари алат из општ. магацина 315.90 дин.
42.433.95 дин.

Свега је у мајдану израђено разне врсте камена и набављено алата.

- 1) израда плоча 1412.34^{кв.м.} по 10 дин. 14.123.30 дин.
 - 2) израда ивичног камена 924.34^{кв.м.} по 7 дин. 6470.38 дин.
 - 3) израда ломљеног камена 4018.33^{кв.м.} по 3.50 дин. 14.064.16 дин.
 4. израда шљунка 59423^{кв.м.} по 3 дин. 1782.69 "
 - 5) за саграђени део жељезнице утрошено . . . 1695.35 "
 - 6) за саграђене 2 баракe 3489.30 "
 - 7) за саграђену ковачницу и баруталу 793.20 "
 - 8) за алат у мајдану по вредности (инвентар) . . . 1329.20 "
- 43.747.68 дин.

Кад се одбије издатак од прихода остаје вишак у 1312.39 динара.

У I-вом периоду цене за ломљен и ивични камен више су рачунате него после, јер су цене за подвоз камена јевтиније биле.

Како пак није био сав камен из мајдана извежен, него је остало у мајдану 2947^{кв.м.} а цена за подвоз камена ове је године скупља без да се цене камену подигла; то се мора цена камену за ових 2947^{кв.м.} по 0.50 дин. спустити што чини 1473.62 дин.

пала, а и материјално стање њезино стајало је не може бити горе.

Задруге неје било, већ је постојала лична својина. Али мањи и неважнији сопственици несу били кадри, да издрже све оне намете, које им је држава патувала, нити пак све оне дације, које су непоштени скупљачи узимали нешто за државу, а више за себе.

Из тих узрока сопственици пропадаху један по један, па су онда покушавали да беже, остављајући земљу. Али држави то неје било корисно, те их она с тога стане насилним путем враћати и привезивати за земљу. На тај начин некадашњи самостални сопственици постадоше готово оно исто, што и прости робови. Осим тога сељаци и на још један начин постајаху робови. Не могући издржати оне силне дације, а видећи да никуда не могу утећи са своје земље, они су се обраћали каквом властелину, да он место њих плаћа цару цареву, а они ће му за то давати дарове и друге редовне приходе.

Сељаци су живели на земљама великих баштинара или као притврђени, привезани

Према томе у I-вом периоду има дефицита 159.89 дин.

II период од 1-вог Јануара — 1-вог Априла 1891. године.

Као што се из прилога под А. види утрошено је на наднице 16.489.49 дин. на барут и алат 1.413.90 "
СВЕГА 17.903.39 "

Свега је у мајданима израђено разне врсте камена и набављено алата (види прилог под А.)

Плоча 1150^{кв.м.} по 10 динара ; 11.509.50 дин. Ломљеног камена 1144^{кв.м.} по 3.— дин. 3732.78 " Шљунка 541.70 по 3.— динара 1625.10 " Пут у мајдан коштао је . . . 681.— " Оправка жељез. 207.— и баракe 218 425.— " Набавка алата 320.— "
17.993.38 "

Кад се одбије издатак од прихода остаје вишак у 8.999 дин.

III период од 1. Април. до 1. Авг. 1891. г.

Свега је утрошено :
плаћено у мајданима 32.546.87 дин.
алат и барут 3.013.61 дин.
35.660.38 дин.

Свега је у мајданима израђено :

плоча 2418.81 кв. по 10.— д. 24.188.10
ивичног кам. 833.67 кв. по 6.50 д. 5.418.85
степени 83.70 кв. по 6.50 д. 544.05
циклоп тротар 84.00 кв. по 3.50 д. 294.00
ломљен. кам. 2.344.10 кв. по 3.00 д. 7.032.30
шљунка 1.106.25 кв. по 3.00 д. 3.318.75
саграђени нужници за баракe 103.80
40.899.85

Кад се одбије издатак од прихода остаје добит 5239.47 дин. Тај вишак добивен је тим, што се ломљен камен из мајдана

одмах извозио те се није двапутa преко руке пребацивао, и што су радили много више радника у мајдану, те се режијски трошкови према израђеном послу, — плата надзорнику и ковача — знатно смањила.

Сав трошак за подигнуте баракe исплатиће се, а до сада за 6 месеци наплаћено је 407.40 динара. (види прилог под „Баракe“.)

Имајући у виду грађење кеа и пројектоване жељезнице због чеја, суд је у почетку ове године тражио и добио од г. мистра народне привреде дозволу да отвори још један мајдан поред саме пројектоване жељезничке пруге, како би предузимач за грађење кеа сав потребан камен од општине узео, но како се у том новом мајдану појавила велика количина земље, то се рад обуставио док се не сагради жељезница по систему Декувиља (Desauville) те да би се извађена земља могла употребити за насипање баре Венеције. —

На нов мајдан угрошено је (види прилог под А.)

плаћен авал за откопану земљ. 1397.68 д.
" " за материјал 214.50 д.

Свега: 1612.18 д.

Извађено је 74^{кв.м.} кам. по 3 д. 223.44 д.

према томе износи дефицит 1388.73 д.

Кад се узме целокупан рад у сва три периода и рад у новом мајдану онда излази следећи вишак добити.

Свега је утрошен. у I периоду 42.433.95 д.
" " " у II " 17.903.39 д.
" " " у III " 35.660.38 д.
нов мајдан 1.612.18 д.
97.609.90 д.

За то је израђено:

плоча I II и III пер. 4982^{кв.м.} по 10 дин. 49.821.00
ивице I п. 924.34 кв. по 7.55 д. 6.470.38
ивице III п. 833.67 кв. по 6.50 д. 5.418.85
степен. III п. 83.70 кв. по 6.50 д. 544.05
цик. трот. III п. 84.00 кв. по 3.50 д. 294.00

за земљу (т. з. сеоски робови) или као насељеници. Насељеници су били у много угоднијем положају него ли сеоски робови. Они су могли слободно ступати у брак и имати покретне ствари као своје лично имање, али непокретно имање на коме су живели, било је својина њихног баштиника.*)

Такво је било економно стање византијске империје у време, кад се Срби доселише у њено сусество. Да видимо сада други суседни народ Србима — татарско племе Бугаре.

Стање Бугара у време досељења Срба. Овај народ турско — татарског порекла живео је у доба досељења Срба на простору између Црнога мора и Анта. По историјским подацима, који нам данас стоје на расположењу, можемо тврдити, да су Бугари најближи по крвном сродству Хунима. То је био скитнички, коњанички народ. Власт је била неограничена и царска.

Бугари су вешто употребити Словене у борби против Византије, али културнији

народ словенски мало по мало (а не онако брзо као што се обично мисли) претвори дивљачне Бугаре у себе. Владалац њихов с апсолутном влашћу звао се *хиган*.

Као и сви азијски народи Бугари су били полигамисте и у томе неје било никакве разлике између владара и најпростијег војника, пошто су сви по могућству држали више жена.

Њихов татарски, плачкашки дух упућивао их је на онакав начин живљења, који је савршено био противан словенскоме. Они су били ратници, који ни најмање несу водили рачуна о земљорадњи, те према томе непокретно имање у њиховим очима неје имало никакве вредности.

(поставиће се)

*) Види: В. Васиљевски: Материјали дла сторије византијскога государства. Журнал мн. нар. проев. 1879 март.

утрошен дом. кам. I п. 1.071.09 кв.	по 3-50 д. 3.748.78
заостављен дом. кам. I п. 2.945.25	кв. по 3 д. 8841.75
домљен камен II пер. 1144.26 кв.	по 3-00 д. 3432.78
домљен камен III пер. 2344.10	по 3-00 д. 7032.30
домљен камен нов мајдан 74.38 кв.	по 3 д. 223.44
шљунка I II III 2242.18 кв. по 3. д.	6726.54
Бараке I II III	3811.10
Ковачнице и барутане	793.20
Железница	1902.35
Алат по инвентару	1649.20
Пут у мајдан ,	681,00
	Свега 101.390.72

према томе приход износи 3,780.83

Ако додамо шта је за бараке примљено онда се може приход од мајдана 407.40 рачунати у 4,188.23

Сем означеног прихода општина као и грађани поред чијих се имање тротоар градио, добили су много више: прво што се могао тротоар, после толиких наредби од више година, једва једном поставити; а друго што су грађани платили ако не више али за један динар мање од квад. метра него што су предузимачи за постављање тротоара тражили — види бр. 199. Гр. Бр. 506. од 1. маја 1890. г. — Највише добила је општина што је мајдане отворила и проширила, те га може предузимачу за грађење кеја уступити за велику цену. А ако се сагради и пројектована железница — декувиља — нов мајдан очисти од земље и отвори, те да се из тих мајдана сав камен за грађење кеа извади; онда ће се моћи цене са зидање кеа тако тачно определити и означити, да ће општина од тих мајдана до 100.000 дин. зарадити.

Како ће се скорим по наредби у свима улицама тротоар поставити, то би требало пројектовану железницу одмах саградити. да би се камен лакше возио из мајдана а земља и лош материјал могао употребити за насипање баре. Таквим радом општина би имала све више и више користи од мајдана, јер се неби морао камен преко руку 2 пута пребацити, а земља и лош материјал употребио би се за насипање бдре и неби га у мајдану морали возити на 200 метара далеко колицима

Кад би се железница саградила издао би се цео мајдан у акорд, рад би био јектинији и општина би за 20% више добила јер би се сав камен товарио и возио из мајдана, што до сада није могло бити, и због чега су акорданти рад напустили.

2. августа 1891. год.

Београд.

Ижињер
Јов. Смедеревац.

ДЕСЕТО ДНЕВНИ САНИТЕТСКИ БИЛЕТЕН.

УПРАВЕ ВАР. БЕОГРАДА
О БОЛОВАЊУ УМИРАЊУ И РАЂАЊУ.
Од 20—30 Јула 1891 год. Београд.

I. О боловању.

По извешћу овдашњих лекара боловало је свега 284 лица од ових болести:

A. Од инфекциозних болести

Наступне грознице 87, Црвеног ветра 2, Тифуса 1, Дифтерије 2, Венерије 15, Сифилиса 7.

B. Од осталих болести

Реуматизма 3, Анемије 4, Кахексије 2, Маразмуса 1, Запаљење мозга и коже му 2, Хистерије 2, Епилепсије 2, Невралгије разне 1, Разних парализа 2, Мане срца 2, Менингитиса 1, Катара респир. органа 18, Запаљења плућа 3, Туберкулоза 12, Емфизма 3, Хемоптоје 1, Ангине 3, Катара желудца 17, Глиста 1, Катара црева 65, Метритиса и метроррагија 1, Других болести сексал. 7, Болести очују 6, Болести ушију 1, Уртикарије 3, Абцес флегмане 2, Друге кожне болести 2, Запад кост. и зглобова 1, Абортуса 1, Разне друге болести 1.

II. О умирању

Умрло је свега 29 лица и то мушких 12 а женских 17 од ових болести:

Атрофије дечије 1, Апоплексије мозга с парал. 4. Запад мозга 2, Екламсије конвулзије 1, Туберкулозе 9, Мана срца 1, Запад. желудца и црева 4, Запад. трб. опне 1, Разних повреда 1, Самоубиства 1, Разних неоплазма 2, Непознате болести 1, Разне друге болести 1.

По годинама старости: Испод једне године 8, од 1 до 5 год. 1, од 5 до 10 — од 10 до 20 год. 1, од 20 до 30 год. 3, од 30 до 40 год. 6, од 40 до 50 год. 3, од 50 до 60 год. 4, од 60 до 70 год. 1, од 70 до 80 год. 2.

По квартовима

Палилулском 6, врачарском 10, геразијском 4, савамалском 2, варошком — дорћолском 6.

III. О рађању

Родило се свега 36 деце и то мушке 19 а женске 17. По вери православне 31. римске 4, евангелиске и јеврејске 2.

Физикус

ДР. П. СТЕЈИЋ.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО :

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0-20 д.
б) За неуздан шпархерд	0-20 „
в) За уздан	0-40 „
г) За велики уздан шпархерд у гостионици	0-50 „
д) За чишћење димњака од два спрата	0-20 „
ђ) За чишћење простог димњака	0-10 „
е) За чишћење чункова до 2 и по метра уједно са пећима	0-10 „
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра на уједно са више пећима	0-20 „
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0-75 „

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а) За свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до	5 д.
б) За свирање са певањем вештака од 1 концерта	5 „
в) За свирање аженског оркестр (Дамен-Калеле)	20 „

II.

а). За 1 игранку у локал I-ог реда	15 д.
б) За 1 игранку у локал. II-ог реда	10 „
в) За 1 игранку у локал. III-ег реда	„

III.

а) За панораму на дан	5—10 д.
б) За разне представе и показивање вештина, певно	10—50 „
в) За менаџерије и музеуме	5—15 „
г) Циркус од представе	10—20 „
д) За забаве „Тингл-Тангл“ т.ј. (певање, свирање и представљање) од вечера	50— „

IV.

За друге врсте забаве које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

За воду на свакој пумпи.

а) Буре од 3 акова	00-5 дин
б) Буре од 6 акова	00-10 „
в) Буре од 9 акова	00-15 „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 1. до 8 Августа 1891. год.

ТЕЖИНА	Ч Е Г А	100 к.
		просечна цена
КИЛОГР.		ЛПН.
	Брашна пшенична	—
694	Брашна кукурузна	12—
1,142.631	Пшенице	20—
874	Кукуруза	11—
100.570	Ражи	17 20
135.111	Јечма нова	10-50
90.977	Овса	10 80
29 48	Пасуља	27-50
5.286	Кромпира нова	9—
	Арпаџика	—
3.648	Црна лука	7-50
389	Бела лука	40—
	Шљива сувих	—
9 149	Крушака	13—
	Јабучка	—
259	Ораја	25—
	Грожђа	—
5581	Воће разво	15—
443	Сочива	30—
701	Сира	80—
26	Кајмака	120—
75.060	Сена	5—
10.550	Сламе	2-50
176	Масти	130—
	Рибе фришке	—
17529	Свиња дебелих	85—
	Сува меса	—
	Меса говеђа сиров.	—
	Длаке говеђе	—
	Црева урађена	—
	Костију	—
632	Будеље	—
11 599	Коже	—
20.000	Цемента	—
	Катрана	—
392.50	Креча	3-40
550	Гумура дрвена	7—
93.283	Угљена камена	—
140.000	Камена проста	—
34.165	Дрвенарије разне	—
14.424	Вина	44—
	Ракије комовете меке	—
8.986	» шљивовите меке	60—